

P
r
o
p
o
s
t
a
f
o
r
m
a
t
i
v
a

2
0
1
5

Pràctiques

artístiques,

participació

i canvi social

Índex

Objectius 3

Destinatariis 3

Durada 3

Continguts 3

Preu 4

Lloc 4

Mòdul 1. Marc conceptual i situacional (4 h.) 6

Mòdul 2. Anàlisi de casos (4h.) 7

Intercanvi d'experiències. (3 h.) 9

Mòdul 3. Maneres de fer que proposem (8h.) 10

Mòdul 4. Amb quines disciplines artístiques ho podem

aplicar (16h.) 12

Objectius

Experimentar i analitzar les oportunitats que ofereixen les pràctiques artístiques en la transformació social de les comunitats a través d'una formació bàsicament vivencial.

Transitar des de la vivència per les oportunitats que ofereixen diferents pràctiques artístiques en la transformació social de les comunitats.

Destinataris

→ Professionals i estudiants de l'àmbit social i cultural, educadors/es, treballadors/es socials, facilitadors/es de grups, mediadors/es, pedagogs/es, mestres...

→ Artistes.

→ Responsables d'entitats i equipaments que vulguin incorporar les arts, com a elements de transformació i canvi.

Durada

→ 34h.

→ Sessió d'intercanvi d'experiències (3h): Artibarrri posa a disposició dels participants un espai per l'intercanvi d'experiències.

Continguts

→ Pràctiques artístiques, participació i canvi social. Visions des de la xarxa Artibarrri (2h).

→ Marc conceptual (4h).

→ Anàlisi de pràctiques socioartístiques per la transformació comunitària (4h).

→ Participació i comunitats relacionals i empowerment (8h).

→ Eines en diverses disciplines artístiques: arts visuals, escèniques i plàstiques (14h).

→ Avaluació participada i recull d'aprenentatges (2h).

Metodologia

Formació presencial i vivencial. Aportació de continguts i treball d'anàlisi a partir de dinàmiques, exercicis, jocs i experiències, individuals, en petit i gran grup. Metodologia basada en la creativitat i la participació.

Preu

230 €, si es realitza abans del 12 de gener de 2015

260 €, si es realitza la inscripció en el període del 12 al 19 de gener del 2015

(una part d'aquesta formació està subvencionada per la xarxa Artibbarri, la inversió que es demana als participants suposa aproximadament un 75 % del cost real)

Lloc

Diferents espais d'ús de les entitats que formen part de la Xarxa Artibbarri.

Horari dissabtes matí i tarda: de 10 a 14 i de 15 a 19h.

L'horari de la sessió d'intercanvi serà de 10 a 13h.

24 de gener

1a Jornada de formació: Cooperativa EtcS- Grup ECOS (c/Casp 43, 08010 Barcelona).

31 de gener

2a Jornada de formació (sessió d'intercanvi): LaFundició (c/ Prat, 11, l'Hospitalet).

7 de febrer

3a Jornada de formació: Espai Les Nòmades (c/ Sòcrates, 80, Barcelona).

21 i 28 de febrer

4a i 5a Jornada de formació: Patothom (c/ La Lluna 5, baixos, 08001 Barcelona).

P
r
o
p
o
s
t
a

f
o
r
m
a
t
i
v
a

2
0
1
5

24 de gener

Mòdul 1. Marc conceptual i situacional (4 h.)

Facilitador

Javier Rodrigo i Xavi Pérez

Objectius

- Coneixement del grup: expectatives, imaginaris i experiència dels participants. Introduir la formació i conèixer el grup de participants de la formació.
- Identificar i conèixer les principals característiques dels projectes de transformació social a través de l'art.

Traçar un recorregut històric, de les darreres dècades, de les polítiques públiques i les accions populars en l'àmbit cultural, a Europa, Espanya i més concretament a Catalunya.

Continguts

- Coneixement del grup: expectatives, imaginaris i experiència dels participants: (1 h)
- Elaboració conjunta d'un esquema que reculli les principals característiques dels projectes de transformació social a través de l'art i la cultura. Quins principis hi són presents? Quines maneres de fer? Quins beneficis per a qui en forma part? Quines dificultats ens hi trobem habitualment? (1,15 h)
- Descoberta de l'aportació de diferents aproximacions i problemàtiques (1,15 h) Anàlisi de conceptes com pedagogia crítica, educació popular, animació sociocultural, desenvolupament cultural comunitari, art comunitari, democràcia cultural, democratització cultural, creativitat i altres. Situació d'aquests conceptes en el temps, dels diferents debats i principis d'acció en correlació a la xarxa d'Artibarrí. Recorregut per les darreres dècades de des-

P
r
o
p
o
s
t
a
f
o
r
m
a
t
i
v
a
2
0
1
5

envolupament cultural a Catalunya. Anàlisi de polítiques públiques. Anàlisi del període actual de crisi.

→ Avaluació de la sessió (15- 20 min.)

Metodologia

Ens aproximem a les característiques dels projectes que són objecte del curs a través d'una exploració conjunta basada en la nostra experiència, amb un treball d'explicació, concreció i d'ordenació desenvolupat amb la participació de tothom.

Aquest esquema de treball es converteix en el fil conductor del desplegament del marc teòric objecte de la sessió.

Compartint el treball d'investigació disponible i les experiències pròpies dels participants i facilitadors fem una anàlisi dels darrers anys a Catalunya, per acabar amb una recerca d'alternatives i nous reptes per al nostre treball. El mòdul finalitza amb una avaluació de la sessió.

Mòdul 2. Anàlisis de casos (4h.)

Sessió de casos (4h)

Facilitadors

Jordi Pascual, Javier Rodrigo

Objectius

Extreure aprenentatges de pràctiques concretes sobre els següent aspectes:

- Potencialitats i dificultats dels treball comunitari, mitjançant les arts. El paper dels diferents actors.
- El rol del facilitador/a: Artista? Treballador/a comunitari? Confluències, ajustos i desajustos, complementarietats.

- P
r
o
p
o
s
t
a
f
o
r
m
a
t
i
v
a
- Les arts com eines detonants de treball conjunt, per la transformació social.
  - Empoderament, autogestió, finançament i emprenedoria (dins de projectes que promouen iniciatives).
  - La importància de l'avaluació participada.

Metodologia

Anàlisi de casos, presentació de quatre experiències per a la seva posterior anàlisi, a través de formats diferents: escrits, relats, audiovisuals...

Un cop presentades les experiències en petits grups treballaran en base a preguntes problematitzadores, una experiència en concret per grup.

Al final de la sessió i analitzats els casos es farà un recull de conclusions, que il·lustri amb aprenentatges els objectius que hem proposat.

Propostes d'experiències

(Experiències analitzades per la Xarxa Artibarrí)

- *Units per el flow.*
- *Santcelonigames.*
- *Mirades mineres.* Projecte de dinamització social a partir de la memòria històrica.
- Projecte per a nens i pares del barri de Bon Pastor.

P *31 de gener*

r
o *Intercanvi d'experiències. (3 h.)*

P Facilitadors

o Francisco Rubio

S *Objectius*

t → Compartir projectes que esteu desenvolupant. Dificultats i reptes?

a Us proposem que compartiu experiències en una sessió facilitada per la Xarxa Artibarrí, prèviament heu de fer-nos arribar propostes d'experiències que esteu desenvolupant.

f

o

r

m

a

t

i

v

a

2

0

1

5

P
r
o
P
o
S
t
a
f
o
r
m
a
t
i
v
a
2
0
1
5

7 de febrer

Mòdul 3. Maneres de fer que proposem (8h.)

Sessió 1: participació, comunitats relacionals i empoderament

Sessió de metodologia participació i comunitats relacionals (8h)

Facilitadores

Genisa Prats i Loli Castilleja

Objectius

- Reflexionar, analitzar, comprendre i sentir el paper de la participació en les comunitats.
- Aprofundir sobre els detonants individuals que motiven a participar.
- Reflexionar sobre el concepte d'empoderar-se, que ens aporta participar, i el paper que pot jugar l'expressió i les pràctiques creatives en l'empoderament i la participació.

Continguts

- Què entenem per participació, comunitat.
- Analitzar i aprofundir què i qui forma part de la comunitat: agents.
- Eines i estratègies per conèixer les comunitats.
- Models relacionals (des de l'acció comunitària com treballar les relacions entre els agents).
- Com treballar un procés de participació en la comunitat: procés i moments participatius
- El tractament del conflicte: una mirada creativa per a la transformació social.
- Eines metodològiques que faciliten la participació i l'empoderament.
- Participació: detonants individuals que motiven a participar; necessitats i interessos individuals “versus” necessitats i interessos col·lectius. De

P l'expressió individual a l'expressió col·lectiva.
 r → Aportacions de les pràctiques creatives al canvi social i a l'evolució perso-
 o nal.

p *Metodologia*

o Aportació de continguts.
 s Anàlisi en petits grups d'una comunitat a partir del visionat d'un fragment de
 t vídeo, mapa social, fluxe de relacions.
 a Petits jocs i dinàmiques per comprendre relacions que sumen i relacions que
 resten.
 f Aprenentatges d'algunes experiències a Vic (diagnòstic comunitari) i Montca-
 o da i Reixac (dinamització comunitària).

r
 m
 a
 t
 i
 v
 a
 2
 0
 1
 5

21 de febrer

Mòdul 4. Amb quines disciplines artístiques ho podem aplicar (16h.)

Sessió 1: les disciplines artístiques que intervenen en l'art social, reptes i lideratges

Sessió 2: arts escèniques

Sessió 3: les arts visuals i plàstiques

cloenda: avaluació participada, recull d'aprenentatges

25 de maig

Sessió 1: les disciplines artístiques que intervenen en l'art social, reptes i lideratges (4h)

Facilitadors

Àgia Luna, Francisco Rubio

Objectius

→ Conèixer les diferents disciplines artístiques que podem usar en l'acció comunitària.

→ Conèixer el treball dels professionals de l'art comunitari, reptes i lideratges.

Continguts

→ Les diferents disciplines que podem emprar en l'àmbit artístic i comunitari.

→ La idoneïtat de les disciplines segons el context en el que ens trobem.

→ El rol dels professionals, els reptes als quals s'enfronten i les dificultats en les que es troben.

→ Projectes de diferents arts socials a partir de documentals i altres materials.

Metodologia

A partir de la visualització d'uns vídeos i altres materials didàctics efectuarem un anàlisi de les diferents disciplines que conformen l'art comunitari. Repassarem de forma dinàmica i interactiva com es desenvolupen i el seu context.

Sessió 2: arts escèniques

Facilitadores

Jordi Forcades i Núria Esterri

Objectius

- Adquirir les nocions bàsiques del Teatre de intervenció social.
- Dinamitzar al grup per a que conegui les possibilitats artístiques en la seva aplicació dins de l'acció comunitària per a la transformació social.

Continguts

- Presentació.
- Jocs i dinàmiques de cohesió i de grup.
- Objectius del Teatre de l'Oprimat.
- Improvisacions.

El procés d'una experiència artística amb el teatre d'intervenció social es vitalitza amb les aportacions individuals per a portar-les a nivell grupal, tot portant a l'anàlisi dels fenòmens estructurals per a poder-los canviar. Des d'una perspectiva creativa, es tracta de donar a conèixer un procés d'emancipació en aquests passos: la des-mecanització i l'activació de l'opressió, el distanciament i la confrontació d'aquestes opressions. Es procurarà treballar amb les idees dels participants ja que l'acció teatral ajuda a trencar amb els prejudicis i ofereix una nova mirada sobre certes temàtiques. La investigació amb el teatre es converteix en una qüestió ètica que l'actor fa al seu entorn per tal de redefinir el

P seu paper davant de la societat.

r
o
p
o
s
t
a

f
o
r
m
a
t
i
v
a

2
0
1
5

Metodologia

Es proposen exercicis creats pel Jordi Forcadas, l'Augusto Boal i basats en la línia ideològica d'aquest i la del B. Brecht. La formació es centra en fer que el grup participi mitjançant dinàmiques que donin compte de les avantatges de la implementació d'aquests mètodes teatrals. Es faran exercicis per aprofundir en la comprensió d'un conflicte i la situació l'opressió. La formació donarà una idea global.

28 de febrer

Sessió 3: les arts visuals i plàstiques (6h.)

facilitadores

Carme Mayugo i Lina Edo

Objectius

- Endinsar-nos en la definició i el coneixement de les arts visuals i plàstiques com a eines d'acció comunitària.
- Reconèixer i conèixer llenguatges i modalitats expressives.
- Detenir-nos a explorar algunes experiències concretes que hagin apostat per la hibridació d'arts visuals i/o arts plàstiques per desenvolupar un treball comunitari.
- Suggestir vies d'especialització i/o d'hibridació: cap a on ens porten?

Continguts

- 1a sessió (4h). Possibilitats de les arts visuals i plàstiques com a eines per explorar la creativitat. Exploració vivencial de quatre disciplines concretes de les arts visuals i plàstiques a l'hora de promoure dinàmiques d'intervenció comunitària. Què ens poden aportar? Com podem treballar-les? Amb quins objectius? I quins resultats de processos i productes en donen, incidint en el seu aprofitament comunitari. Riqueses dels llenguatges i formats de les disciplines visuals i /o plàstiques. Exploració vivencial de quatre disciplines concretes de les arts visuals i plàstiques a l'hora de promoure dinàmiques d'intervenció comunitària.
- 2a sessió (2 h). Interdisciplinarietat de les arts i exemples d'experiències d'hibridació. dinàmiques i apostes d'hibridació. Reflexió i posada en comú. Tancament i valoració creativa.

Metodologia

Hi haurà una aproximació “teòrica- pràctica” als llenguatges audiovisuals. La metodologia es basa en el concepte de “pensament lateral” d’Edwar de Bono i en l’experimentació directa de diferents modalitats d’expressió artística o dinàmiques com a eina d’acció comunitària.

Cloenda i avaluació (2h.)

Facilitadores

Sandra Erill i Carme de la Madrid

Objectius

→ Concretar els aprenentatges extrets de la formació.

→ Avaluar l’acció formativa.

→ Tancar la formació.

Continguts

→ Aportacions dels participants a la construcció de coneixement compartit.

→ Recull d’aprenentatges.

→ Recull d’idees força.

→ Aportacions dels participants per a l’avaluació de l’acció formativa.

Metodologia

→ Diàleg i dinàmiques participatives creatives a través de jocs, exercicis i tècniques que facilitin el recull de continguts i l’avaluació.

→ Tancament de la formació jugant amb el factor sorpresa, la relació i les emocions.